

Forlæggerforeningen

Danish Publishers Association

Børsen DK-1217 København K
Tlf. +45 33 15 66 88
danskeforlag@danskeforlag.dk
www.danskeforlag.dk

Til
videnskabsminister Charlotte Sahl-Madsen
min@vtu.dk

cc kulturminister Per Stig Møller
min@kum.dk

14. juni 2011
j.nr. SB-060-091/cbh

Open access og monografier

I Open Access-udvalgets rapport "Anbefalinger til implementering af Open Access i Danmark – Afsluttende rapport fra Open Access Udvalget" anbefales det, at *danske videnskabelige forlag og videnskabelige selskaber udarbejder oplæg om omstilling til Open Access for videnskabelige monografier* (anbefaling 8).

AC's Udvalg til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA), Dansk Forfatterforening og Forlæggerforeningen opfordrer til, at monografier ikke omfattes af en fremtidig open access-politik, men at open access afgrænses til videnskabelige artikler, som det også var udtrykt i den pressemeddelelse om, hvordan offentligt finansieret forskning kan gøres frit tilgængeligt, som blev udsendt af Bibliotek og Medier den 14. maj 2009.

Monografibegrebet er ikke en entydig størrelse og er ikke nærmere defineret og afgrænset i open access-rapporten. Denstoredanske.dk definerer monografier som "bog eller videnskabelig afhandling, der behandler et nærmere afgrænset emne, et tema, en genre, et forfatterskab..."

Inddragelse af monografier under open access vil betyde, at det vil være vanskeligt at opretholde et kommercielt velfungerende marked for danske lærebøger, samt at mange afhandling m.m. skrevet af universitetsansatte, som i dag redigeres og udgives af forlag, ikke vil ramme det kommercielle marked. Som eksempler på sådanne værker kan nævnes, Kirsten Hastrups bog om Knud Rasmussen, Erik A. Nielsens trebindsværk om kristendommens retorik, Poul Villaumes historiske disputats om den kolde krig, Bo Lidegaards disputats om Kauffmann og Jørgen Jensens Danmarks Oldtid. I alle tilfældene har forlagene lagt ressourcer i bl.a. redaktion og markedsføring og dermed bistået med at bygge bro mellem universitetsverdenen og befolkningen.

Hvis universiteterne vælger at lægge monografier i open access, vil det være tvivlsomt, om forlagene tør investere i at bearbejde en afhandling, så den er klar til det kommercielle marked. Det vil i vidt omfang udhule en række forfatteres mulighed for at nå ud til en bredere læserskare uden for universitetsmiljøet.

UBVA og AC fremhæver, at en generel open access-politik, der også omfatter bøger, desuden vil indebære en uacceptabel forringelse af de universitetsansattes arbejdsvilkår. En sådan open access-politik vil utvivlsomt betyde, at visse bøger skrevet af universitetsansatte ikke vil udkomme i trykt form, eller at de trykte udgaver, der måtte udkomme, vil sælge mindre. Begge dele kan være stærkt problematiske set fra et forskersynspunkt. Det vil i vidt omfang udhule en række forfatteres mulighed for at få royalties. Det kan igen undergrave incitamentet til fremtidig universitær bogproduktion på dansk. Og også når man ser bort fra det økonomiske aspekt, er der en lang række universitetsansatte, for hvem elektronisk udgivelse ikke vil være nær så tillokkende som en forlagsmæssig udgivelse.

Vi deltager meget gerne i et møde med henblik på at uddybe vores synspunkter.

Med venlig hilsen

Morten Rosenmeier
UBVA, formand

Lotte Garbers
Dansk Forfatterforening, formand

Christine Bødtcher-Hansen
Forlæggerforeningen, direktør